

Załącznik
do uchwały nr XXXIII/188/2009
Rady Powiatu Żarskiego
z dnia 27 lutego 2009r

Powiatowy Program Pomocy Dziecku i Rodzinie na lata 2007 - 2010

Aktualizacja

Żary, luty 2009r.

CEL NADRZĘDNY PROGRAMU: DZIECI I RODZINY Z POWIATU ŻARSKIEGO OTRZYMUJĄ SYSTEMOWĄ POMOC INSTYTUCJI I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH W ZAKRESIE RADZENIA SOBIE Z TRUDNYMI SYTUACJAMI ŻYCIOWYMI, ZASPOKAJANIA PODSTAWOWYCH POTRZEB ORAZ WZMACNIANIA PROCESU OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZEGO

Priorytet I: rozwój pomocy rodzinie mającej trudności w wypełnianiu swoich zadań

Uzasadnienie: narastająca patologizacja życia społecznego nasilanie się wielu niekorzystnych zjawisk społecznych, jak: bezrobocie, alkoholizm, narkomania itd. powodują między innymi niewydolność opiekuńczo – wychowawczą wielu rodzin oraz wzrost liczby dzieci pozbawionych właściwej opieki i wychowania. Na terenie powiatu żarskiego, podobnie jak w skali całego kraju, widać wyraźne osłabienie autorytetu rodziny i stale rosnącą liczbę rodzin potrzebujących pomocy. Dane uzyskane z policji, sądu, Ośrodka Interwencji Kryzysowej wskazują na narastające zjawisko przemocy i alkoholizmu w rodzinach. Konieczne jest podjęcie działań zmierzających do systemowego wsparcia w celu poprawy jej funkcjonowania, życiowego usamodzielnienia, a także zapobiegania wykluczeniu społecznemu. Tylko systematyczna i skuteczna praca socjalna z rodzinami niewydolnymi wychowawczo, rozwój poradnictwa rodzinnego, tworzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego na poziomie każdej gminy może przynieść wymierne efekty w postaci zmniejszającej się liczby dzieci wymagających umieszczenia w rodzinach zastępczych i placówkach. Pożądane jest również, aby gminy organizowały Centra Integracji Społecznej i spółdzielnie socjalne. Odrębnym niezwykle istotnym problemem pozostaje pomoc osobom i rodzinom w kryzysie oraz ofiarom przemocy w rodzinie. Natychmiastowa i systemowa pomoc będzie możliwa, gdy funkcjonujący na terenie Powiatu Ośrodek Interwencji Kryzysowej poszerzy terytorialnie i czasowo prowadzoną działalność, gminy opracują i będą realizować system przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Obok wszystkich innych działań prowadzonych w ramach niniejszego priorytetu niezbędne jest także edukowanie społeczeństwa poprzez opracowywanie i wdrażanie w szkołach na każdym szczeblu edukacji programów psychoedukacyjnych promujących prawidłowe relacje rodzinne oraz stałej obecności problematyki rodzinnej w lokalnych mediach.

Lp.	Działanie	Termin realizacji	Realizator	Partnerzy
1.	Samorządy Gmin opracowują i realizują gminne programy profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną	2009	Samorządy Gmin	PCPR, PPP, lokalne instytucje i organizacje
2.	Rodziny niewydolne wychowawczo są objęte systematyczną pomocą pracowników socjalnych	2010	Ośrodki Pomocy Społecznej	Lokalne Instytucje i Organizacje
3.	Każda gmina organizuje działalność placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego	2010	Samorządy gmin Organizacje	Lokalne instytucje i organizacje,

			pozarządowe Kościół Stowarzyszenia	sponsorzy
4.	Gminy organizują mieszkania chronione i socjalne adekwatnie do potrzeb	2010	Samorządy Gmin	Lokalne instytucje i organizacje,
5.	Gminy organizują poradnictwo rodzinne	2010	Samorządy Gmin OPS	Lokalne instytucje i organizacje
6.	Zwiększa się liczba wolontariuszy wspierających rodziny w procesie opiekuńczo – wychowawczym	2009	OPS, szkoły, lokalne organizacje	Lokalne instytucje
7.	W lokalnej prasie funkcjonuje stała rubryka, w której ukazują się felietony, artykuły, porady dotyczące tematyki rodzinnej.	2010	OPS	PCPR, lokalne instytucje i organizacje
8.	Gminy organizują Centra Integracji Społecznej i spółdzielnie socjalne	2010	Samorządy Gmin	Lokalne instytucje i organizacje
9.	Osoby stosujące przemoc w rodzinie mają możliwość udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych	2008	Samorząd Powiatu	Lokalne instytucje i organizacje
10.	Gminy opracowują i realizują systemy przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2010	Samorządy Gmin	Lokalne instytucje i organizacje
11.	Ośrodki Interwencji Kryzysowej poszerzają działalność terytorialnie i czasowo	2010	Samorząd Powiatu	Lokalne instytucje i organizacje
12.	Szkoły na każdym szczeblu edukacji opracowują i wdrażają programy psychoedukacyjne dla uczniów i rodziców, promujące prawidłowe relacje rodzinne	2009	Szkoły podstawowe, gimnazjalne, ponadgimnazjalne	PCPR, MOPS Miejskie i Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Spodziewane efekty:

- ✓ Wzmocnienie rodzin w procesie opiekuńczo – wychowawczym
- ✓ Zwiększenie ilości placówek świadczących pomoc rodzinie
- ✓ Rozwinięcie w powiecie żarskim poradnictwa rodzinnego
- ✓ Funkcjonowanie programów psychoedukacyjnych dla uczniów i rodziców promujących prawidłowe relacje rodzinne
- ✓ Udzielanie natychmiastowej i systemowej pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie
- ✓ Zmniejszenie liczby dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo – wychowawczych i umieszczanych w rodzinach zastępczych
- ✓ Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie pokonywania trudności życiowych
- ✓ Zmniejszenie liczby osób i rodzin wykluczonych społecznie
- ✓ Zmniejszenie zjawiska przemocy domowej w powiecie żarskim

Priorytet II: Rozwój różnych form zastępczej opieki nad dzieckiem

Uzasadnienie: Najodpowiedniejszym środowiskiem wychowawczym dla każdego dziecka jest rodzina. Prawidłowo funkcjonująca rodzina zapewnia dziecku odpowiednie warunki bytowe, możliwości rozwoju fizycznego, psychicznego i społecznego. Zaspokajają istotne potrzeby życiowe dziecka, w tym przede wszystkim potrzebę bezpieczeństwa i miłości. Wychowując się w rodzinie dziecko ma możliwość uczenia się prawidłowych wzorców życia rodzinnego i społecznego. Rodzice w istotny sposób wpływają na kształtowanie postaw i zachowań młodego człowieka. Różne przyczyny powodują, iż funkcjonowanie wielu rodzin ulega zaburzeniom, dziecko zostaje pozbawione opieki rodzicielskiej, jego potrzeby nie są zaspokajane, dochodzi nawet do porzucenia dziecka, bądź zagrożenia jego zdrowia lub życia. Dzieciom, które znalazły się w takiej sytuacji zapewnia się opiekę i wychowanie w rodzinie zastępczej. W przypadku wyczerpania możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej następuje skierowanie dziecka do placówki opiekuńczo – wychowawczej. Na terenie Powiatu Żarskiego funkcjonuje obecnie 141 rodzin zastępczych, w których opiekę i wychowanie znalazło 216 dzieci. W zdecydowanej większości przypadków pełnienie funkcji rodziny zastępczej Sąd Rodzinny powierzył osobom spokrewnionych z dziećmi. Zaledwie niespełna 20 % ogólnej liczby rodzin zastępczych stanowią osoby niespokrewnione z dziećmi. Na terenie Powiatu funkcjonuje także 6 zawodowych rodzin zastępczych - 3 o charakterze pogotowia rodzinnego oraz 3 wielodzietne. Funkcjonujące rodziny zastępcze objęte są pomocą pracownika socjalnego, psychologa, pedagoga, a także wparciem wolontariuszy. Niezbędne jest pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze poprzez promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w lokalnych mediach oraz współpracę z innymi urzędami i instytucjami. Ścisła współpraca jest konieczna także na rzecz wspierania i pracy z rodzinami biologicznymi dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Efektem wspólnych działań będą powroty dzieci pod opiekę rodzicielską. Procedury związane z pozyskiwaniem oraz kwalifikacją rodzin zastępczych, a także adopcyjnych znacznie usprawni utworzenie Ośrodka Adopcyjno – Opiekuńczego w Żarach. Odrębnym problemem pozostaje osiągnięcie obowiązujących standardów opieki i wychowania przez Powiatowy Dom

Dziecka w Łęknicy. Skala problemów, z którymi boryka się Placówka wskazuje, iż najlepszym rozwiązaniem będzie utworzenie Domu Dziecka w Lubsku oraz Domy Dziecka w Żarach.

Lp.	Działanie	Termin	Realizator	Partnerzy
1.	W powiecie żarskim wzrasta liczba zastępczych rodzin niespokrewnionych z dzieckiem	2007 - 2010	PCPR	MOPS, lokalne instytucje i organizacje
2.	Rodzaj i liczba zawodowych rodzin zastępczych wielodzietnych, specjalistycznych oraz o charakterze pogotowia rodzinnego odpowiada potrzebom	2007-2010	PCPR	MOPS, Lokalne instytucje i organizacje
3.	Idea rodzicielstwa zastępczego jest promowana poprzez lokalne media oraz obchody Dnia Rodzicielstwa Zastępczego	Na bieżąco	Lokalne media.	OPS-y, lokalne instytucje i organizacje
4.	Z rodzinami zastępczymi i biologicznymi prowadzona jest praca socjalna oraz organizowane jest poradnictwo rodzinne i terapia	Na bieżąco	PCPR OPS – y PDD	
5.	Poradnia Specjalistyczna dla rodzin poszerza działalność diagnostyczną i terapeutyczną	Na bieżąco	PCPR	
6.	Opracowywane i wdrażane są programy dla rodzin zastępczych, biologicznych oraz usamodzielnianych wychowanków.	Na bieżąco	PCPR	
7.	W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie działa grupa wsparcia dla rodzin zastępczych	Na bieżąco	PCPR	
8.	Wolontariusze wspierają rodziny zastępcze	Na bieżąco	PCPR	
9.	Podejmowane są działania na rzecz powrotu dzieci do rodzin biologicznych	Na bieżąco	PCPR	Sąd Rejonowy, OPS
10.	Poszczególne instytucje współpracują w na rzecz wspierania rodzin biologicznych dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i PDD	Na bieżąco	PCPR, MOPS	Sąd Rejonowy, lokalne organizacje i instytucje

11.	W powiecie żarskim funkcjonuje Dom Dziecka w Lubsku oraz Domy Dziecka w Żarach	2008 - 2009	Samorząd Powiatowy	
12.	Placówka opiekuńczo – wychowawcza spełnia standardy opieki i wychowania	2010	PDD, Samorząd Powiatowy	
13.	Dział Ośrodek Adopcyjno – Opiekuńczy w Żarach	2010	PCPR	lokalne instytucje i organizacje
14.	Usamodzielniani wychowankowie rodzin zastępczych i PDD otrzymują pomoc w zakresie poradnictwa specjalistycznego, odnalezienia się na rynku pracy, uzyskania odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w formie rzeczowej i finansowej.	Na bieżąco	PCPR, PUP, PDD, OPS	lokalne instytucje i organizacje

Spodziewane efekty:

- ✓ Placówka opiekuńczo – wychowawcza osiąga obowiązujące standardy
- ✓ Rozpropagowanie idei rodzicielstwa zastępczego w powiecie żarskim
- ✓ Wzrost liczby niespokrewnionych z dzieckiem rodzin zastępczych, w tym także zawodowych
- ✓ Wzmocnienie rodzin zastępczych i biologicznych w procesie opiekuńczo – wychowawczym
- ✓ Poprawa jakości opieki nad dzieckiem umieszczonym w rodzinie zastępczej i placówce opiekuńczo – wychowawczej
- ✓ Wzrost liczby kandydatów na rodziny zastępcze
- ✓ Usprawnienie procedur adopcyjnych
- ✓ Zwiększenie liczby przypadków powrotu dzieci pod opiekę rodzin biologicznych
- ✓ Życiowe usamodzielnienie pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo - wychowawczych

Priorytet III: Rozwój organizacji pozarządowych, fundacji i stowarzyszeń działających na rzecz dziecka i rodziny

Uzasadnienie: W myśl obowiązujących przepisów prawnych samorządy gmin i powiatu mogą zlecać zadania własne z zakresu pomocy społecznej, udzielając dotacji na finansowanie lub dofinansowanie realizacji zleconego zadania organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie pomocy społecznej. Ważną zaletą tego rodzaju rozwiązań jest fakt, iż organizacje pozarządowe zrzeszają osoby bezpośrednio i osobiście stykające się z określonym obszarem wymagającym wsparcia, a poza tym mają one możliwość pozyskiwania środków finansowych na działalność społeczną, co zmniejsza koszty udzielania pomocy. Niewielka ilość tego rodzaju podmiotów, niski poziom ich rozwoju oraz mała aktywność powodują, iż niezbędne staje się propagowanie tworzenia na terenie powiatu organizacji pozarządowych

działających na rzecz dziecka i rodziny, a także rozszerzanie oferty w zakresie programów adresowanych do dzieci i rodzin wdrażanych przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia. Docelowo Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żarach koordynować będzie działalność sektora pozarządowego działającego w obszarze pomocy społecznej, a informacja dotycząca działalności poszczególnych instytucji i organizacji docierać będzie do szerszego kręgu odbiorców i potencjalnych klientów poprzez ulotki informacyjne.

Lp.	Działanie	Termin	Realizator	Partnerzy
1.	Propagowanie tworzenia na terenie powiatu żarskiego organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny	Na bieżąco	PCPR OPS-y Samorządy gmin i powiatu	lokalne instytucje i organizacje
2.	Rozszerzanie oferty w zakresie programów adresowanych do dzieci i rodzin, wdrażanych przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia	Na bieżąco	Organizacje pozarządowe	Lokalne instytucje
3.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie koordynuje działalność organizacji pozarządowych i podmiotów publicznych działających w obszarze pomocy dziecku i rodzinie	2008	PCPR	lokalne instytucje i organizacje
4.	Raz w roku opracowywana jest ulotka informacyjna dotycząca działalności poszczególnych instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny	2008	PCPR Samorządy gmin	lokalne instytucje i organizacje

Spodziewane efekty:

- Wzrost liczby organizacji pozarządowych, stowarzyszeń i fundacji działających w zakresie pomocy dziecku i rodzinie
- Zwiększenie liczby zadań z zakresu pomocy społecznej, zleconych sektorowi pozarządowemu
- Stworzenie zintegrowanego systemu pomocy dziecku i rodzinie
- Zwiększenie dostępności i bezpośredniości pomocy osobom potrzebującym

Priorytet IV: Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie

Uzasadnienie: Skuteczna i efektywna praca z rodziną niewydolną wychowawczo, znajdująca się w kryzysie, dotknięta przemocą domową, borykająca się z problemem alkoholowym czy innymi przeciwnościami losu wymaga posiadania odpowiedniej liczby dobrze wykwalifikowanych pracowników socjalnych. Zbyt duża liczba osób i rodzin znajdujących się pod opieką jednego pracownika socjalnego

poważnie utrudnia, a niekiedy wręcz uniemożliwia systematyczną pracę socjalną, która w efekcie mogłaby doprowadzić do życiowego usamodzielnienia się osoby czy rodziny. Ważnym kierunkiem działań jest więc zwiększanie liczby pracowników socjalnych w poszczególnych gminach powiatu, stosownie do obowiązujących przepisów prawnych oraz potrzeb danego terenu. Wraz ze wzrostem pracowników socjalnych winien następować wzrost jakości i skuteczności pracy poprzez stosowanie najnowszych metod w pracy socjalnej, w tym między innymi kontraktów socjalnych. Bardzo istotne jest także zacieśnianie współpracy z innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Przygotowanie merytoryczne pracowników poszczególnych instytucji w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną jest niewystarczające. Istnieje potrzeba ustawicznego kształcenia się pracowników, podnoszenia kwalifikacji, wiedzy i umiejętności poprzez udział w szkoleniach z zakresu pracy z dzieckiem i rodzinom. Tylko dobrze wykwalifikowana kadra zapewni wysoką jakość świadczonych usług oraz skuteczną pomoc dziecku i rodzinie.

Lp.	Działanie	Termin	Realizator	Partnerzy
1.	Liczba pracowników socjalnych odpowiada przepisom prawnym oraz potrzebom	Na bieżąco	OPS-y PCPR	Samorządy Gmin
2.	Pracownicy socjalni podnoszą jakość i skuteczność pracy poprzez stosowanie kontraktów socjalnych oraz ścisłą współpracę z innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny	Na bieżąco	OPS-y PCPR	Lokalne instytucje i organizacje
3.	Pracownicy poszczególnych instytucji biorą udział w szkoleniach z zakresu pracy z dzieckiem i rodziną.	Na bieżąco	Jednostki pomocy społecznej, placówki oświatowe	

Spodziewane efekty:

- ✓ Wzrost jakości i skuteczności świadczonych usług
- ✓ Podniesienie kwalifikacji pracowników poszczególnych instytucji adekwatnie do potrzeby pracy z dzieckiem i rodziną
- ✓ Zapewnienie specjalistycznej pomocy w zakresie pracy z dzieckiem i rodziną w powiecie żarskim
- ✓ Zwiększenie ilości czasu przeznaczanego na bezpośrednią pracę z dzieckiem i rodziną
- ✓ Kompleksowa i skuteczna pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo

Program sporządzono w oparciu o następujące ustawy i dokumenty:

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z 2004 r.) z późniejszymi zmianami

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 lutego 2005 r. w sprawie placówek opiekuńczo - wychowawczych (Dz. U. Nr 233 poz. 2344)

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz.1493)

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie domów dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży (Dz. U. Nr 43 poz. 418)

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. Nr 6 poz. 45)

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 18 października 2004 r. w sprawie rodzin zastępczych (Dz. U. Nr 233 poz. 2344)

Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 kwietnia 2005 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz. U. Nr 77 poz. 672)

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Żarskim na lata 2001 - 2010

Strategia Polityki Społecznej Województwa Lubuskiego na lata 2005 - 2013